

Vol. 42 Coden: KMKMAA ISSN 0355-1628

Toimitus • Redaktion • Office

Pohjantie 3, FIN-02100 Espoo

puh. 0400 578 901

toimitus@kemia-lehti.fi

www.kemia-lehti.fi

www.facebook.com/kemialehti

Päätoimittaja • Chefredaktör • Editor-in-Chief

DI Leena Laitinen 040 577 8850

leena.laitinen@kemia-lehti.fi

Toimituspäällikkö • Redaktionschef

• Managing Editor

Päivi Ikonen 0400 139 948

paivi.ikonen@kemia-lehti.fi

Taitto • Layout

K-Systems Contacts Oy

Päivi Kaikkonen 040 7333 485

taitto@kemia-lehti.fi

Sihteeri • Sekreterare • Secretary

Irja Hagelberg 0400 578 901

irja.hagelberg@kempulssi.fi

Vakituinen avustaja ja toimitustyöntekijä •

Permanent medarbetare • Contributing Editor

Sanna Alajoki 040 827 9727

sanna.alajoki@kemia-lehti.fi

Ilmoitukset • Annonser • Advertisements

ilmoitukset@kemia-lehti.fi

Myynti • Forsäljning • Sales

Kalevi Sinisalmi 044 539 0908

kalevi.sinisalmi@kemia-lehti.fi

Milla Sinisalmi 040 766 1346

milla.sinisalmi@kemia-lehti.fi

Irene Sillanpää 040 827 9778

irene.sillanpaa@kemia-lehti.fi

Tilaukset • Prenumerationer • Subscriptions

puh. 0400 578 901

tilaukset@kemia-lehti.fi

Tilauhinnat

Kotimaassa 105 euroa (kestotilaus 95 euroa),

muut maat 145 euroa

Kouluille 49 euroa, www.aikakaus.fi

Prenumerationspris i Finland 105 euro,

övriga länder 145 euro

Subscription price (out of Finland) EUR 145

Irtonumero/Lösnummer/Single copy EUR 16

Osoitteenmuutokset

Kemian Seurojen toimisto

puh. 010 425 6302, faksi 010 425 6309

toimisto@kemianseura.fi

Kustantaja • Utgivare • Publisher

Kempulssi Oy

Toimitusjohtaja • Verkst.direktör • Managing

Director

Leena Laitinen

Pohjantie 3, FIN-02100 Espoo

puh. 040 577 8850

leena.laitinen@kemia-lehti.fi

Toimitusneuvosto • Redaktionsråd

• Editorial Board

Viestintäpäällikkö Susanna Aaltonen,

Kemianteollisuus ry

Laboratoriopäällikkö Susanna Eerola, Roal Oy

Toimitusjohtaja Saara Hassinen, SaWe Oy

Professori Matti Hotokka, Åbo Akademi

Toimituspäällikkö Päivi Ikonen, Kemia-Kemi

Toiminnanjohtaja Heleena Karrus, Kemian Seurat

Tutkija Helena Laavi, Aalto-yliopisto

Päätoimittaja Leena Laitinen, Kemia-Kemi

Professori Jan Lundell, Jyväskylän yliopisto

Professori Markku Räsänen, Helsingin yliopisto

Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti

Keskipainos 5 000, erikoisnumeroilla

300–3000 kpl:n lisäjakelu.

Forssa Print, Forssa 2015

ISO 9002

Mie olen Virtanen

Markku Loulsen

ON SUOMELLE onni, että Nobelin palkinnot jakaa läntinen naapurimme, ei itäinen.

Neuvostoliitto ei olisi koskaan myöntänyt maailman arvostuuta tiedepalkintoa tutkijalle, joka vihasi kotikunnaidensa ryöstäjä ja arvosteli vuosikymmenet maansa johtoa itänyrityksestä.

Ajat muuttuivat, Artturi I. Virtanen ei.

”Mie en ota ryssiä vastaan”, oli nobelistin linjana loppuun asti, kuten dosentti Touko Perko kuvaa teoksessaan *Mies, liekki ja unelma*.

Mukaansatempaava elämä-

kerta on juhluvuoden kunnianosoitus Suomen biokemian isälle, joka syntyi Viipurissa 120 vuotta sitten ja sai kemian Nobelin palkinnon Tukholmassa 70 vuotta sitten.

MIKÄ TEKI juuri Virtasen työstä Nobelin arvoisen?

Virtanen uskoi lujasti tieteeseen ihmiskunnan hyvinvoinnin edistäjänä. Hän oli poikkeuksellisen lahjakas, innostunut, kunnianhimoinen ja ututtera; aikansa nero, jonka oivallukset paransivat suoraan kansakunnan ravitsemusta ja terveyttä.

Työnantajaltaan Valiolta nuori tohtori sai käyttöönsä resurssit, joista nykytutkijat voivat vain uneksia. Kun rahaa tarvittiin lisää, avuksi rakennettiin uusi kansallinen tutkimuslaitos.

Sinä missä Virtasen välit itään olivat hyiset, suhteet länteen olivat loistavat. Opintomatkoillaan hän ammensi arvokasta tietoa ja loi kestävät yhteydet alan huippututkijoihin, tärkeimpänä heistä ruotsalaiseen nobelistiin ja Nobel-vaikuttajaan Hans von Euleriin.

Maailmanpoliittinen tilanne ja Virtasen maine suoraan sanojana saattoivat osaltaan vaikuttaa siihen, että palkitsemisvuosi oli juuri 1945.

TAMMIKUINEN VERILÖYLY *Charlie Hebdon* toimituksessa ja murhia seurannut keskustelu sananvapaudesta tekee kirjasta entistä ajankohdaisempaa.

Virtanen käytti arkailematta oikeuttaan sanoa, mitä ajattelee. Itse-sensuurin aikaan istumattomat puheet tarvelivä hänen välinsä kahteen presidenttiin ja tekivät nobelistista korkean tason kiusanteon kohteen.

Nobel-juhlallisuudetkin peruttiin Virtasen lauottua mielipiteitään ruotsalaiselle medialle.

Urho Kekkosella oli valtakaudellaan riesanaan myös muita suorasuita, yhtenä heistä pilapiirtäjä Kari Suomalainen, jonka klassikkopiirrosta Volgan lauttareista vuodelta 1958 presidentti pyysi julkisesti anteeksi.

Raivostumisen sijasta presidentin olisi kannattanut olla kritisoijilleen kiitollinen.

Virtanen ja Suomalainen sanoivat ääneen sen, mitä moni ajatteli. Kansan syvien rivien tulkkeina he pakottivat poliittisen johdon katsomaan peiliin ja perustelemaan valintojaan myös itselleen.

Se taito uhkaa kadota niiltä, joilla on paljon valtaa ja lähipiirissään vain myötäilijöitä.

Leena Laitinen